

Stichting Ter Navolging Tiel

Correspondentie via

info@ternavolgingtiel.nl / 06 53848185

Banknummer **NL 15 ABNA 0507635434**
t.n.v. **St. Ter Navolging Tiel**

NIEUWSBRIEF september 2018

'Verlanglijstje van de jarige stichting'

Als jarige mag je natuurlijk altijd een verlanglijstje inleveren.

Dat lijstje van ons is kort: wij hopen dat veel mensen en organisaties een (extra) bijdrage zullen storten op onze bankrekening met de vermelding 'Herstel Grafkelder VLdJ'. Wij hebben rond de € 15.000 nodig en hebben nu rond de € 10.000 binnen. Dus nog zo'n € 5.000 te gaan. Ons banknummer staat hierboven!

(Meer informatie onderaan deze Nieuwsflits)

Agenda

- **Woensdag 19 september Klusochtend Ter Navolging 10 – 12**
 - o Regulier onderhoud aan groen en grafmonumenten

- **Vrijdag 21 september BURENDAG Joodse begraafplaats 14 – 16**
 - o Ontmoeting en rondleidingen in metaheirhuisje en op de begraafplaats
 - o Rooien van klimop uit de haag langs het pad
 - o Het schoonmaken van het achterste deel van de begraafplaats

- **Zaterdag 22 september BURENDAG Ter Navolging 11 – 16**
 - o Het poten van planten om de begraafplaats (net zoals dat vroeger het geval was) een fleuriger aanzicht te geven (en onze hovenier Cees Pouw hoopt hierbij aanwezig te zijn!)
 - o Het wegwerken van de bult grond over de begraafplaats
 - o Het in verschillende grafperken aanbrengen van grof grind
 - o Randen rond de zerken grasvrij maken met een trimmer
 - o Klimop verwijderen van de muur links van het baarhuisje
 - o Het aansmeren van gaten in zijkanten van 'koven' onder zerken
 - o Onkruidvrij maken van grafperken

- **Vrijdag 02 november 'TER NAGEDACHTENIS' Ter Navolging 19 uur**
 - o Op de begraafplaats wordt bij het licht van talrijke kaarsjes stilgestaan bij hen die zijn overleden. De bijeenkomst wordt omlijst door muziek en tekst.

Actueel Nieuws

Per 3 september 2018 heet onze stichting **Stichting Ter Navolging Tiel** (in plaats van Stichting tot Instandhouding van Historische Begraafplaatsen in Tiel en Omstreken).

- Bij het overmaken donaties te vermelden: **St. Ter Navolging Tiel**

Tijdens het ter gelegenheid van het **4^e lustrum** van onze stichting gehouden Symposium ontving de stichting uit handen van de voorzitter van de Vereniging Oudheidkamer Tiel en

Omstreken, de heer Martin van der Mark, de **OKT Erfgoedprijs 2018**.

De tekst van de bij Erfgoedprijs 2018 behorende Oorkonde:

Gedurende 20 jaar heeft de stichting Ter Navolging Tiel met zorg en respect en met nimmer aflatende ijver gewerkt aan de restauratie van funerair erfgoed in Tiel. Oude begraafplaatsen zijn door het werk van vrijwilligers plekken geworden waar het aangenaam toeven is in het groen.

Door het opknappen worden laatste rustplaatsen weer zichtbaar, ook voor familie van de overledenen, die zo ook betrokken worden bij het herstel en eventueel digitaliseren van de laatste rustplaats, zodat die gebruikt kan worden bij stamboomonderzoeken.

Net als de Gouden Terebinth 2018 krijgen de bij de Erfgoedprijs behorende Plaquette en de Oorkonde tijdens het seizoen een plek in het Baarhuisje op Ter Navolging!

Terugblik op activiteiten t.g.v. ons 4^e Lustrum

Aan het ter gelegenheid van ons 4^e Lustrum gehouden Symposium onder de titel 'Van Bramenparadijs tot Historische begraafplaats, wat samenwerking tussen vrijwilligers en professionals vermag', namen liefst 60 belangstellenden deel, meer dan 50% meer dan waar op was gehoopt!

In de Raadszaal van het Tielse Stadhuis werden inleidingen verzorgd door de Gedeputeerde Josan Meijers en Tielse wethouder Frank Groen alsmede vertegenwoordigers van de stichting Terebinth – behoud funerair erfgoed (Korrie Korevaart), het LOB – Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen (Bartho Hendriksen) en het NIK – Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap (Eduard Huisman). Vanuit de jubilerende stichting liet Jan Hogendoorn, net als Korrie Korevaart en Bartho Hendriksen vanuit niet-Tielse invalshoeken, zien wat de sterke terugloop van het aantal begrafenissen in combinatie met de stijging van het aantal crematies kan veroorzaken. Als het huidige ruimingsbeleid (bij het aflopen van de betaaltermijn) wordt voortgezet veranderen tal van begraafplaatsen binnen enkele decennia in plekken met weinig monumenten en veel kale zandvlakten en grasvelden.

Dankzij het feit dat in 1906 werd verordonneerd dat monumenten die er slecht bij lagen moesten worden afgedekt met een laag grond en gras, is het 'stenen funeraire archief' op het noordelijke deel van Ter Navolging al sinds meer dan 100 jaar goeddeels bewaard gebleven. Dat in tegenstelling tot de meeste begraafplaatsen in ons land waar, om ruimte te scheppen, veel is geruimd.

Na een korte pauze vertrok het gezelschap naar eerste de Joodse Begraafplaats en vervolgens Ter Navolging. Op de Joodse begraafplaats werden korte toelichtingen verzorgd door Franklin van Blijdesteijn en Ben Manassen terwijl Gerard Buijs vertelde over zijn ervaringen als vrijwilliger van de stichting.

De middag werd afgesloten op Ter Navolging waar Michiel van Luijn (Van Luijn Natuursteen) en Rob Herkströter ('Aanpak') vertelden over hun ervaringen met het werken met vrijwilligers waarbij Michiel liet zien hoe er in de praktijk gewerkt wordt.

Er werden tal van oude contacten aangehaald en nieuwe gelegd en tal van ervaringen uitgewisseld. Gezien de ontvangen reacties na afloop mag worden geconcludeerd dat de middag geslaagd was!

Voor een mooie impressie van deze middag: zie www.detielenaar.nl

Open Monumentendag 2018

Dankzij het qua weekends splitsen van Appelpop en het Fruitcorso kon Tiel dit jaar weer volop inhaken op de Landelijke Open Monumentendag! Er waren, naast ter Navolging en de Joodse Begraafplaats, bijna 20 monumenten Tiel geopend. Bij elkaar werden er meer dan 2.500 'drempeloverschrijders' / 'bezoekenden' geteld waarvan meer dan 230 aan onze beide begraafplaatsen.

Bijzonder was ook dit jaar het optreden van de Schola Cantorum Tiel onder leiding van Frits Hendrich. Tientallen personen namen deze unieke gelegenheid te baat in een lommerrijke omgeving het Gregoriaanse Requiem te kunnen horen alsmede enkele voorbeelden van vroege meerstemmigheid.

In het metaheerhuisje op de Joodse Begraafplaats werd het Overzicht gepresenteerd met namen (en nadere gegevens) betreffende meer dan 100 geboren Tielse Joden die tijdens de oorlog werden vermoord. Tot nu toe was er weinig over hen bekend en waren hun namen niet gebundeld. Het overzicht, dat binnenkort op onze website zal worden gezet, is samengesteld door Wim Fase (adviseur van de stichting) en Pierre van der Schaaf (secretaris).

Fietstocht op de website

Als het een keer mooi weer is kunt u onze fietstocht langs historische begraafplaatsen in Tiel en omstreken gaan maken. De ca. 28 kilometer lange tocht, die onderweg twee mogelijkheden tot inkorten kent, voert vanaf het Station langs o.a. de Joodse en de Rooms-Katholieke Begraafplaats, de begraafplaats Drumpt en het Kerkhof en de Algemene Begraafplaats van Zoelen, om u vervolgens via de beide (!) begraafplaatsen van Kapel-Avezaath en die van Ophemert en Zennewijnen te leiden naar de laatste begraafplaats op deze tocht: Ter Navolging in Tiel.

Onze verjaardagwens

Op één na zijn alle grafkelders op Ter Navolging zijn inmiddels hersteld. De enige kelder die nog wacht op (overigens zeer dringend) herstel is een heel bijzonder: het is de grootste kelder van de serie kelders en graven op Ter Navolging waarin leden van de familie Van Lidth de Jeude zijn bijgezet / begraven.

De kelder dateert uit 1866, rond de uitbreiding van Ter Navolging, toen de familie twee uit de 16^e eeuw daterende grafzerken vanuit de Maartenskerk naar Ter Navolging liet overbrengen. De afgelopen jaren zijn niet alleen de teksten en symbolen vrijwel uitgewist, erger nog is dat de beide zerken als gevolg van de elementen (vooral vocht en vorst) in talloze brokken uiteen zijn gevallen. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat het dak niet meer stabiel is en niet meer uit één vlakke plaat bestaat. Het risico is dat deze zeer bijzondere, en ook grote, kelder als er niets aan wordt gedaan binnen afzienbare termijn in elkaar stort. Daarmee zou een bijzonder stuk funerair erfgoed verloren gaan.

Jan Hogendoorn liet tijdens zijn inleiding het verschil zien tussen deze kelder enkele decennia terug en nu: enkele aanwezigen noemden het 'schokkend'.

Het herstel wordt gefaseerd aangepakt: eerst worden op woensdagmorgen 10 oktober a.s., een samenwerkingsproject van Van Luijn Natuursteen en onze vrijwilligers, de zerken van het kelderdak gelicht en naar de werkplaats van Van Luijn gebracht voor herstel. Daarna wordt het dak afgedekt en gezekerd. Als in het voorjaar voldoende financiële middelen binnen zijn wordt de kelder zelf aangepakt door de deskundigen van 'Aanpak'. Ook dan zal worden samengewerkt door hen en onze vrijwilligers.

Wij hopen dat u een 'geormerkte bijdrage', 'Herstel Grafkelder VLdJ', wilt overmaken voor het herstel van dit unieke monument. Bij voorbaat dank!

Als alles volgens plan verloopt zal de geheel herstelde grafkelder CC 1 (Van Lidth de Jeude) in de loop van 2019 kunnen worden gepresenteerd! En uiteraard houden wij u op de hoogte van de vorderingen.

Meer nieuws?

www.ternavolgingtiel.nl

facebookpagina *Ter Navolging Tiel*